

Sammenfatning av tilbakemeldingene i evalueringen av bachelorprogrammet Europeiske og amerikanske studier: språk, litteratur, område (EURAM) 2015

Med jevne mellomrom evalueres studieprogrammene ved Humanistisk fakultet ved UiO, og i 2015 har det vært EURAM-programmet sin tur. Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk (ILOS) har i løpet av 2015 skrevet en egevaluering av programmet og sendt denne, samt en del tilleggsmateriale, til et eksternt panel. Panelets oppgave har vært å komme med ros, ris og konstruktive tilbakemeldinger på studieprogrammet.

Denne teksten sammenfatter tilbakemeldingene fra panelets tre medlemmer Mattis Oldeide Vaaland (medlem i HF's studentutvalg HFSU og masterstudent i historie ved UiO), Åse Johnsen (instituttleder ved Institutt for fremmedspråk ved UiB) og Torgrim Solstad (forsker ved The Centre for General Linguistics i Berlin). Studiekonsulent Anna K. Høyem har fungert som panelets sekretær.

Panelet har godkjent denne sammenfatningen. De anbefaler at EURAM-programmet videreføres, men har samtidig forslag til forbedringer.

Panelet fikk tilsendt følgende materiale som grunnlag for sine rapporter:

- en forenklet versjon av malen for eksternt periodisk programrapport
- ILOS' periodiske programrapport
- ILOS' studiekvalitetsrapporter fra perioden 2011-2014
- alle studentevalueringer av EXFAC03-EURA fra perioden 2010-2014
- en oversikt over søkertallene til programmet 2010-2014
- en oversikt over frafall og gjennomføring på programmet 2010-2014
- en rapport som evaluerer vurderingsformene på ILOS

Oslo, 18.11.2015

Trond Gunnar Nordenstam
undervisningsleder

Anna Kristine Høyem
studiekonsulent

Innhold

Oppbygning og struktur i EURAM-programmet	3
Læringsmål.....	3
Studiekvalitet.....	4
Forslag til tiltak som kan forbedre programmet.....	4
Programmets nettsider.....	4
Læringsutbytte.....	5
Arbeidslivsrelevans og frafall	6
EXFAC03-EURA.....	6
Fagspesifikt	6
Annet	7
Anbefalinger om videreføring og endring.....	7

Oppbygning og struktur i EURAM-programmet

Når det gjelder oppbyggingen av de enkelte studieretningene, mener panelet at de virker fornuftige og at de gir studentene en god kombinasjon av emner og en fornuftig progresjon. Samlet sett gir alle emnegruppene på 80 eller 100 studiepoeng mulighet for både bred og spesialisert kompetanseutvikling på bachelornivå. Videre er det positivt at språk, litteratur og områdekunnskap er likestilte valgmuligheter i flere av studieretningene.

At spesialiseringen i studieretningen for det meste er på 80 studiepoeng (mot 90 ved for eksempel UiB) gjør at studentene i tillegg til EXPHIL og EXFAC får 40 studiepoeng i to andre fag, hvorav en av disse gruppene i de fleste tilfellene kan velges helt fritt. Dette er positivt, ettersom studentene på denne måten kan få tre fag/faggrupper i graden sin og dermed kombinere språkfagene med andre fag som kan gi språkutdanningen en tverrfaglig og arbeidsrettet profil.

De fleste studentene på programmet identifiserer seg naturlig nok med studieretningen og ikke programmet, og strukturen i EURAM-programmet fremstår mest som en organisatorisk paraply. Derfor bør ILOS vurdere å organisere hver studieretning som et eget program. På den annen side, dersom man har ett stort program slik som dette, unngår man problemer med studieprogram som har få studenter (jfr. diskusjonen om å legge ned program med mindre enn 20 studenter¹).

Hvis ILOS velger ikke å gjøre studieretningene om til egne programmer, er synliggjøring av de enkelte studieprogrammene i Samordna opptak et godt og viktig tiltak, siden det ofte er selve fremmedspråket/-kulturen som er de unge søkeres interesse for studiet.

Når det gjelder programmets navn, Europeiske og amerikanske studier: språk, litteratur og område, virker det begrensende i forhold til at flere av språkene også er nasjonalspråk i for eksempel Afrika (fransk, engelsk og spansk) og engelsk er nasjonalspråk i for eksempel India. Hadde studieretningene vært egne programmer, uten å være knyttet til et overordnet Europa/Amerika-program, ville også disse landene og deres kulturelle manifestasjoner kunne tematiseres i studiene i større grad. Det er også å bemerke at masterprogrammet heter Europeiske språk, selv om Amerika er i navnet på to av studieretningene.

Læringsmål

Læringsmålene for programmet er beskrevet på "Hva lærer du?"-sidene på program- og studieretningsnivå. Panelet mener at målene reflekterer læringsutbyttet på en god måte, og at studentene etter å ha fullført programmet oppnår alle målene. Det er spesielt positivt at ILOS nevner kandidatens evne til kritisk tenkning, å samle inn informasjon fra forskjellige kilder og å bruke faglige verktøy. Det er også bra at ILOS oppgir spesifikke læringsmål for

---

¹ <http://www.universitetsavisa.no/student/article40228.ece?device=pc>

fordypningene i studieretningene – dette viser tydelig hva som skiller fordypningene fra hverandre.

Panelet er derimot delt i sitt syn på målenes språklige utforming. Åse Johnsen mener de er godt formulerte og i tråd med kvalifikasjonsrammeverket, mens Mattis Vaaland og Torgrim Solstad har noen forslag til forbedringer. Disse er oppsummert under "Forslag til tiltak som kan forbedre studieprogrammet".

Studiekvalitet

Panelet synes studiekvalitetsrapportene fra 2010 til 2014 viser at ILOS har god oversikt over hvilke utfordringer som finnes i programmet og at de jobber målrettet for å finne løsninger på disse. Fokuset på frafall og gjennomføring er fornuftig og i tråd med det andre universiteter i Norge jobber mot.

Panelet hadde også flere kommentarer til EXFAC03-EURA. De trekker frem følgende tiltak som positive:

- utrede muligheten for en fellesfakultær EXFAC
- å ha en foreleser istedenfor flere – dette kan bidra til mer kontinuitet
- å dele opp studentene etter studieretning i seminarundervisningen – dette kan skape bedre kullfølelse og dermed mer motiverte studenter

Forslag til tiltak som kan forbedre programmet

Programmets nettsider

Når det gjelder "Hvorfor velge?"-tekstene, kommenterer Johnsen at den språklige fordypningen kun er omtalt som "et fremmedspråk" og ikke viser til noe mer. Her kunne det stått for eksempel "teoretiske og praktiske ferdigheter i et fremmedspråk". I tillegg kan ILOS med fordel fokusere mer på at kunnskap i fremmedspråket gir en helt spesiell inngangsport til områdestudier, og at dette er et unikt for programmet. Dessuten snakkes flere av språkene på andre kontinenter enn de to som nevnes i programnavnet og det kan godt trekkes frem på disse sidene. Per i dag er det bare portugisisk som skriver noe om dette.

Under studiemiljø viser alle studieretningssidene til at programutvalget har et aktivt fagligsosialt miljø, men informasjonen ellers varierer. Dersom det finnes flere fagspesifikke foreninger, bør disse nevnes her.

Når det gjelder utveksling og "Studier i utlandet" på studieretningsnivå, har de fleste studieretningene bare en standardtekst. Noen har noe mer utfyllende informasjon, for

eksempel engelsk. For å oppmuntre til utveksling kunne gjerne alle studieretningene lagt inn noe mer fagspesifikt.

Læringsutbytte

Når det gjelder formuleringen av læringsutbyttene, har Solstad og Vaaland følgende forslag:

- Det er særlig viktig å tilpasse teksten til målgruppen: Tenk på at disse beskrivelsene typisk leses av studenter som har liten eller ingen erfaring fra universitetsstudier og som kanskje primært ønsker å vite hvordan man etter avsluttet studium kan bruke kunnskap og ferdigheter de får i løpet av studiet.
- Kanskje er det for eksempel mulig å få frem på program- og studieretningssidene at det endelige nivået i de forskjellige språkene varierer – for å redegjøre på en mer presis måte for hva studentene kan forvente av de forskjellige studieretningene.
- Mange av formuleringene kan dessuten forbedres for å gjøre læringsmålene mer attraktive, for eksempel ved at de formulerer programmets faglige relevans kontra andre fag. Hvorfor skal en søke seg inn på områdestudier på EURAM og ikke historie eller statsvitenskap? For eksempel gir EURAM-programmet en unik mulighet for fordypning i litteratur, språk og kultur-/områdestudier. Siden alle studieretningene – dette gjelder også de mer utpregede områdestudiene som Latin-Amerika-studier og Nord-Amerika-studier – tar for seg språklige, kulturelle og litterære aspekter, bør det framheves at studentene faktisk lærer noe innen alle disse tre disiplinene og de muligheter det gir å kombinere dem. Et enkelt grep vil være å flytte de generelle punktene lenger ned. Dette er selvsagt viktige ferdigheter som også er attraktive for studentene, men de er ikke unike for programmet.
- En del av kulepunktene er litt for lange for det formatet som benyttes på nettet, og de blir dermed vanskelig å lese. Disse bør kortes ned eller deles opp.

Når det gjelder selve det faglige innholdet i læringutbyttet, anbefaler Solstad at ILOS innfører bacheloroppgave for alle studieretningene, fordi arbeidet med en slik oppgave til gi studentene en enestående erfaring med selvstendig utviklingsarbeid. Dette er et punkt som programmet scorer dårlig på i NOKUTs studiebarometer. I tillegg vil en bacheloroppgave være et tydelig mål for bachelorutdannelsen. Slik det er i dag, synes bruken av bacheloroppgaven og ressursbruken på denne å være svært varierende både mellom og innenfor de ulike studieretningene og fordypningene.

Det er åpenbart enkelte utfordringer knyttet til å innføre bacheloroppgaven særlig på de mindre fagene, hvor fagmiljøet kanskje ikke vil gi avkall på et emne for å kunne tilby bacheloroppgaven. Et alternativ her vil kunne være å bruke bacheloroppgave som vurderingsform i et emne der studentene arbeider mer selvstendig med innholdet og undervisningsressurser således frigjøres for veiledning. Når det gjelder undervisning relatert

til oppgaveskrivingen, kan den kanskje deles på denne på tvers av disiplinene innenfor studieretningen (vel vitende om at de ulike fordypningene har ulike krav til utforming av skriftlige arbeider)?

Arbeidslivsrelevans og frafall

Arbeidslivsrelevans er et av punktene EURAM-programmet scorer dårlig på i studiebarometeret, og panelet har flere forslag til forbedringer på dette punktet. ILOS kan for eksempel ha større fokus på fagdager, der det jobbes for bedre kontakt mellom arbeidsliv og studenter.

I tillegg kan læringsutbyttebeskrivelsene som nevnt over formuleres slik at de bedre formidler hvilke arbeidslivrelevante kunnskaper studentene opparbeider seg. Forhåpentligvis kan det å framheve yrkesrelevansen til utdannelsen føre til mindre frafall, fordi målet med å fullføre programmet da fremstår klarere for studentene.

Solstad trekker spesielt fram bacheloroppgaven som et virkemiddel for å gi studentene en øket følelse av mestring og egen kompetanseutvikling. Han mener det vil ha en effekt på motivasjonen til å fullføre programmet dersom bacheloroppgaven følges opp med tilstrekkelig ressurser på undervisnings- og veiledningssiden og dermed blir noe studentene trakter etter.

Vaaland mener det er negativt at det ikke er gjort noen kvalitative studentevalueringer av EURAM-programmet. En kvalitativ undersøkelse om både trivsel og utbytte av studie blant studentene kan være med på å belyse områder som må forbedres/ændres – kanskje kan dette igjen bidra til å minske frafallet, ved at studentene selv kan forklare hvor skoen trykker.

EXFAC03-EURA

Panelet er enige om at EXFAC03-EURA trenger en videre gjennomgang. Tiltak for å forbedre studiekvaliteten kan være å øke mengden seminarundervisning, i og med at studentene melder tilbake at seminarundervisningen er mer utbytterik enn forelesningene. Bloggen er et positivt tiltak og bør videreføres. Ettersom EXFAC03-EURA er et av emnene studentene ofte tar i begynnelsen av bacheloren kunne det også vært lurt å innføre sosiale tiltak ved siden av seminarundervisningene. Dette både for å øke samholdet på kullene og for at studentene skal ha noe å se frem til bortsett fra det rent faglige.

Fagspesifikt

Ellers har panelet en del fag- og emnespesifikke tilbakemeldinger. Solstad mener det er påfallende at ITA1100s læringsutbytte inneholder tre punkter vedrørende muntlige ferdigheter, men at dette ikke prøves til eksamen. Kravene om obligatoriske aktiviteter synes også å tillate at den muntlige prøven kan sløyfes (som én av de tre prøvene hvor kun to må være bestått/gjennomført). Han foreslår som et minstekrav at den muntlige prøven gjennomføres

som obligatorisk aktivitet, kanskje også muntlig eksamen og et strengere oppmøtekravet enn 50 prosent.

I tillegg kommenterer han at emnetilbudet på italiensk noe snevert med tanke på master i italiensk språk. Her er det særlig viktig å anbefale at studentene utvider sin lingvistiske viten gjennom 40-gruppen eller de frie emnene. Italiensk er – sammen med LATAM - den eneste studieretningen der læringsutbytte/læringsmål føres opp på siden om 80-gruppen. Solstad anbefaler at dette gjøres enhetlig for alle studieretninger.

Solstad foreslår i tillegg at målene for SPA1100 gjøres mer spesifikke og etterprøvbare, gjerne relativt til det europeiske rammeverket.

Vaaland roser emnesidene til russisk. De er gjør det klart og tydelig hva studenten skal lære i løpet av studiet og legger også tidlig vekt på hvilke muligheter som kommer med denne retningen, både for utveksling og i arbeidslivet. Solstad kommenterer imidlertid at emnet RUS1503 har et for generelt og kortfattet læringsutbytte.

Annet

Torgrim Solstad bemerker at det synes å være relativt store forskjeller i bruken av karakterskalaen. I enkelte fag får nesten halvparten av studentene karakterene A eller B og antallet kandidater med F (eller E) er i tillegg særlig lavt. Dette er ikke en problemstilling som er enestående for EURAM, ILOS eller humanistiske fag ved HF, men Solstad vil likevel gjerne oppfordre til at arbeidet med bruk av karakterskalaen i hele sin bredde fortsettes.

Anbefalinger om videreføring og endring

Etter å ha lest bakgrunns materialet og egevalueringen, sitter panelet igjen med et gjennomgående positivt inntrykk av EURAM-programmet. Alle medlemmene foreslår at det videreføres, dog med noen endringer. ILOS bør forbedre presentasjonen av programmet på nett, jobbe for å bedre kontakten med arbeidslivet, la studentene komme til orde i egne, programspesifikke evalueringer om måloppnåelse og trivsel, vurdere å innføre bacheloroppgave og jobbe videre med å forbedre EXFAC03-EURA.